

Н.О. Назар,
здобувач кафедри політичних наук
та філософії ЛРІДУ НАДУ

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Проаналізовано морально-соціальні механізми демографічної політики, що запроваджуються в деяких країнах світової спільноти, спрямовані на збереження власного генофонду, як ефективний спосіб поступового виходу з демографічної кризи.

Ключові слова: демографічна криза, демографічна політика, морально-емоційний стан суспільства, освіта, планування сім'ї, рівень народжуваності, соціальна політика, старіння населення, традиційні цінності.

Метою статті є аналіз заходів моральної й соціально-економічної сфери та їх ефективності, які запроваджено і що поступово запроваджуються в деяких державах світу задля збереження власного генофонду.

Об'єктом дослідження є демографічний стан і механізми демографічної політики зарубіжних країн, що уже мають певний досвід подолання деструктивних явищ у площині народонаселення.

Ще у другій половині ХХ ст. у високорозвинених країнах мали місце демографічні процеси, яким були притаманні глибокі кризові явища. Це, насамперед, зниження чисельності людей у працездатному віці, різкий спад народжуваності, а також старіння населення [1].

Причини цих явищ, на думку П. Дж. Б'юкенена [2], Е. Капелларі [28], А. Сові [3] слід вбачати в послабленні релігійності, формуванні контрацептивної ментальності в період “сексуальної революції”, яка, зматеріалізувавшись легалізацією абортів у законодавстві більшості країн, спричинила демографічний занепад, а на нинішньому етапі, коли зростає тягар старіння, відбувається легалізація гомосексуалізму (що найбільшою мірою суперечить онтологічній сутності людини, оскільки позбавлений природного наслідку – плідності, цей процес уже з самого початку несе моральне і фізичне запусіння народу) та евтаназії. Так, парламент Нідерландів першим у світі легалізував евтаназію 28 листопада 2000 р. [29]. Власне ці “демографічні

механізми” спричинили такі труднощі, через дію яких, зокрема Німеччина, “прокинулась у жаху [4]”.

Недавній досвід Франції засвідчив, що міграція далеко не є вирішенням демографічних проблем, а навпаки, несе неочікувані наслідки, пов’язані з мовною чи загалом культурною ідентичністю народу [5]. Власне криза сім’ї є причиною демографічного спаду і при подальшій бездіяльності може призвести до вимирання цілих народів і культур. Відомий демограф І. Гундаров сформував закон залежності фізичної життєздатності населення не лише від умов проживання (матеріальних факторів), але і від моральної атмосфери та емоційного стану суспільства: “При збереженні рівня інших умов, погіршення морально-емоційного стану суспільства супроводжується погіршенням демографічної ситуації та навпаки [6]”. Отже, неможливо навіть сподіватися на покращання демографічної ситуації при занепаді моралі.

Слід зауважити, що США ще в 1974 р. проголосили свій Меморандум Національної безпеки, де конкретно було вказано, що зростання населення в країнах, котрі розвиваються, становить загрозу національним інтересам США, а також про наміри цієї держави тримати демографічні процеси цих країн під власним контролем [6]. Для реалізації геополітичних й одночасно стратегічних задумів країнам третього світу ідеологами всесвітніх організацій було вигадано “соціальне пугало” – загрозу перенаселення. Ними виділяються величезні гроші на геноцид, завуальований дуже витонченими гуманними за формою та нищівними за змістом фразами: “відповідальне материнство”, “планування сім’ї”, “право жінки розпоряджатися власним тілом” (не бажаючи сказати правди, що дитина в лоні матері не є апендицитним додатком, але окремою людською особою, що вже давно засвідчили досягнення в галузі ембріології [7]). Однак історія виродження народів бере свій початок ще в більшовицькій Росії, коли безпосередній ідеолог “сексуальної революції” А. Коллонтай обіцяла “радість вільного кохання” і “повнокровне задоволення статевих потреб робітничого класу” [8]. Результатом реалізації її теорії “шклянки води” стало збільшення кількості розлучень, падіння рівня статевої

моралі, сексуальне розбещення неповнолітніх, а також зростання “дурних” (венеричних) захворювань, усе це закінчилось легалізацією абортів у 1920 р. в СРСР і державним забезпеченням його проведення. Це призвело до такого падіння чисельності населення, що у 1936 р. Сталін заборонив аборти. Щось подібне відбувалося і на Північноамериканському континенті: 1921 р. М. Зангер в США засновує “Лігу з контролю народжуваності” (ABCL). Головною метою цієї організації було визволення від “плювотиння людства”, до яких відносилися бідні верстви населення, а також негри, євреї, слов’яни; зокрема М. Зангер писала: ”Через секс людство може досягти великого духовного просвітлення... Стара традиційна мораль з її переконаннями про гріх, з її осудом вільних сексуальних зв’язків і проституції поступово відмирає... Цю революцію не зупинити” [9]. Слід зауважити, що консультантом М. Зангер був німецький психіатр професор Е. Рудин, штурбанфюрер СС, що завідував масовою стерилізацією населення на окупованих територіях. М. Борман, засуджений за злочини проти людства на Нюринберзькому процесі, казав: “Обов’язком слов’ян є працювати на нас. Плідність слов’ян є небажаною. Нехай використовують презервативи, роблять аборти – чим більше, тим краще. Освіта є небезпечною” [30]. У 1942 р. у Берліні з’явилися пропозиції до плану “Ост” доктора Ветцеля, начальника відділу колоніальної політики Німеччини, який пропонував: “...Є багато шляхів підризу біологічної сили народу... Мета політики по відношенню до населення на російських територіях буде полягати в доведенні народжуваності росіян до більш низького рівня ніж у німців... Треба показати яких великих засобів потребує виховання дітей... Треба говорити про велику небезпеку, на яку наражається жінка, народжуючи дітей. Поряд з тим слід розгорнути широку кампанію протизаплідних засобів... Слід пропагувати також добровільну стерилізацію. Поряд з цими заходами в галузі охорони здоров’я не повинні чинитися ніякі перешкоди розлученням. Не слід допускати будь-яких пільг багатодітним, не виявляти грошової допомоги у вигляді нарахувань до заробітної платні [9]”. У 1942 р. “ліга” була переіменована в “Асоціацію планування сім’ї”, а згодом в “Міжнародну

федерацію планування сім'ї" (IPPF), яка нині має свої філії майже в усіх країнах світу і використовує напрацьовані методи М. Зангер для зменшення народжуваності в країнах, що розвиваються, таким чином визначаючи механізми демографічної політики (чи радше етноциду). За сприянням цієї організації у більшості країн Європи та Америки був легалізований аборт: у Швеції – в 1946 р., Великобританії – 1967 р., США – 1973 р., Франції – 1979 р. [10]. У НДР у 1972 р. відразу після прийняття цього закону, народжуваність зменшилася за рік на 23 %, а у березні 1973 р. було зареєстровано 143 тис. абортів, що у три рази більше ніж у 1971 р. Важливо зазначити, що відразу ж держава почала запроваджувати дії, що нібито мали стимулювати народжуваність, однак це не давало позитивних результатів, зазначає К. Лунгвиц [11]. Цей же автор вказує на той факт, що починаючи з 1963 р. народжуваність в НДР зменшувалася, а в 1969 р. у країні розпочалася депопуляція. Причини цього слід шукати у вихованні молоді на засадах “сексуальної революції”.

Попри те, що одні били на сполох, бачивши процес вимирання власних народів, інші ж з гіркотою зазначали, що стримуючим фактором для урядів, зокрема Латиноамериканських країн, є опір Католицької Церкви та її категорична позиція щодо штучних заходів переривання вагітності й заохочення багатодітності [12], іншими словами звинувачували її в тому, що вона твердо стоїть на позиції охорони життя, оберігає людський капітал і сприяє економічному розвитку держави. Доказом цих слів є аналіз Т. Гавриловою ситуації в Чилі на початку 70-х рр. минулого століття, яка засвідчувала, що демографічна політика тут зводиться до боротьби проти збільшення числа нелегальних абортів шляхом їх легалізації і запровадження нових контрацептивних заходів [13].

Ч. Вестофф, даючи оцінку коефіцієнту плідності в розвинутих країнах, зокрема зазначив: “...до 70-х років різкий спад (народжуваності) на 50 % в США і Канаді, Ірландія, як жодна з 30 розвинутих країн, вирізнялася унікальним рівнем в останній період [14]”. Отже, виникає запитання, в чому

полягає злочин Католицької Церкви в плані демографічної політики і яких результатів хоче досягти ООН, наполягаючи [15–17], щоб уряди Марокко, Непалу (до речі, цю країну вже змусили легалізувати аборт у 2002 р.) та Ефіопії легалізували аборти, виключивши їх з категорії кримінальних злочинів? Ззовні чиниться тиск на демократичні права людей! Так на IV Світовій конференції жінок у Пекіні, що відбувалася у вересні 1989 р., її генеральний секретар Г. Монгалла зазначила, що “пекінський документ є революцією у сфері моральності [31]” при тому, що відчувалася відверта дискримінація присутніх, котрі репрезентували організації pro-family і pro-life. Аборт, як метод планування родини, був у Пекіні відкинутий, однак було запропоновано інший, не менше насторожуючий термін “безпечний аборт [31]”. У 1992 і 1994 рр. в Ріо-де-Жанейро та Каїрі відбулися міжнародні конференції з питань народонаселення, однак про розвиток мова не йшла, головний акцент робився на політиці обмеження народжуваності і в цих цілях планувалося виділити до 2012 р. на відповідні програми 50 млрд дол., значна частина цих коштів мала надходити від міжнародних фондів Всесвітнього банку, ЮНФПА, ВООЗ, ЮНІСЕФ, ЮНЕСКО, МФПС, Ради з питань народонаселення, а також США та Японії, інша ж частина – з державної казни, зокрема з галузі освіти та охорони здоров'я [32]. З плином часу нічого не змінилося: в 1997 р., з нагоди схвалення у Білому Домі та Сенаті фінансування міжнародних програм з народонаселення президент США Білл Клінтон відверто заявив: “Ми підтверджуємо, що і надалі будемо відігравати керівну роль у світі з надання добровільної допомоги у сфері планування сім'ї [18]”.

У 1996 р. Конгрес США прийняв соціальну реформу, в котрій проголошувалося, що шлюб є основою процвітання суспільства, а підтримка батьківства і материнства становить основу успішного виховання і розвитку дітей. Але бюджетне фінансування сексуальної “просвіти” в цій країні було припинено і вже з 1997 р. почали втілювати програму “Дошлюбна чистота” [6].

Щороку в США з державного бюджету виділяється 70 млн дол. на освітні програми, метою яких є виховання у моральній чистоті, що передбачає зокрема

формування світоглядних переконань, які уможлиблюють збереження цноти і в майбутньому подружньої вірності [19]. Ці програми (їх нараховують більше сотні) розраховані на дітей і підлітків у віці від 9 до 18 років і діють у 25 штатах. Гроші виділяються у вигляді грантів різним громадським, релігійним організаціям, а також медичним закладам. За даними Національного центру медичної статистики, ці програми дають досить обнадійливі результати. Так, за сім років після їх упровадження, кількість підлітків, що ведуть сексуальне життя, зменшилася на 9 % [20; 21]. Потужними просвітницько-виховними заходами в цій країні є щорічне проведення “Маршу за життя”, в якому беруть участь понад сотні тисяч осіб [23]. Об’єднані навколо цінностей людського життя без огляду на конфесійну приналежність, представники різних релігійних спільнот організовують щорічні акції, присвячені річниці легалізації абортів в США, і відзначають їх як День національної трагедії [24]. На національному рівні діє також організація “Stop Planned Parenthood International”, котра виступає проти планування сім’ї в такому форматі, як це пропагує АФПС [25].

Зазначений досвід впровадження ефективної демографічної політики має сусідня Польща, де на законодавчому рівні існує заборона абортів [33]. Там також передбачено кримінальну відповідальність для лікаря (від двох до п’яти років ув’язнення), що робить аборт [26]. Досвід дії існуючого закону, прийнятого в 1993 р., що стоїть на охороні ненародженої дитини, дав вагомі результати: різко зменшилася кількість абортів, у два рази зменшилась материнська смертність, а також показник смертності новонароджених і природних викиднів [18]. Попри те, що Польща відчуває на собі великий тиск з боку ООН щодо “строгості” існуючого закону [26] і лунають постійні протиріччя в парламенті навколо законопроектів, загальнодержавні дослідження суспільної думки, проведені у 2003 р., засвідчили, що 81 % поляків вважають, що життя ненароджених дітей має бути захищене правом і понад десятиліття в польських школах молоде покоління одержує інформацію про розвиток дитини в лоні матері [34]. У цій країні налічується 130 організацій, діяльність яких спрямована на захист життя і родини, які об’єднані

в Федерацію рухів охорони життя [35]. Ці організації ведуть не лише освітньо-виховну роботу серед різних соціальних груп населення через організацію наукових семінарів, симпозіумів, конгресів, освітні програми та видання періодичних спеціалізованих видань, але й надають реальну допомогу (в тому числі забезпечення тимчасовим житлом, а також пропонуючи психологічну, правову та медичну допомогу) всім вагітним жінкам, які в силу певних драматичних обставин залишилися без підтримки з боку своїх близьких [36]. До країн, де законодавство чітко стоїть на позиціях охорони прав ненародженої дитини, відносяться країни Південної Америки та басейну Карибського моря, а також європейські держави Андорра, Сан-Марино, Ліхтенштейн, Монако; в Ірландії, на Мальті, в Об'єднаних Арабських Еміратах, Єгипті, Анголі, Сирії, Ємені, Ірані, Афганістані, Шрі-Ланці, на Філіппінах та в інших країнах аборт допускається лише при загрозі життю жінки [33]. У 2006 р. в Нікарагуа був прийнятий закон, за яким забороняється робити аборт навіть при загрозі життю жінки; лікар, що порушить законодавство, несе кримінальну відповідальність у вигляді ув'язнення і позбавлення волі на 6 років [27].

У такій ситуації для України важливо запозичити той позитивний досвід морально-соціальних механізмів демографічної політики, ефективність яких поступово усвідомлюється органами управління інших держав, оскільки за уроки сексуальної революції, які нам намагаються “наполегливо викладати” вищеназвані міжнародні організації, наша держава ще буде довго розплачуватися здоров'ям і життям своїх громадян.

Список використаних джерел

1. О демографических проблемах стран Запада // Проблемы народонаселения / под ред. Д. И. Валентя, А. П. Судоплатова. – М. : Прогресс, 1977. – С. 5.
2. Дж. Б'юкенен віщує смерть Заходу, а чи виживе Україна? – Режим доступу : <http://www.zn.kiev.ua/ie/print/51311/>
3. Нариманова О. Проблематика роста народонаселения в оценке А. Сиви / О. Нариманова // Международные проблемы народонаселения. – М. : Статистика, 1981. – Вып. 34. – С. 56.
4. Немецкий эксперт: Германия проснулась в ужасе от демографии. – Режим доступа : http://www.demographia.ru/articles_N/index.html?idR=24&idArt=597
5. Гурьянов Д. Место Франции в сфере международной миграции трудовых ресурсов / Д. Гурьянов. – Режим доступу : <http://catalog.fmb.ru/france9.shtml>

6. Попыченко Е. Духовно-нравственный кризис в молодежной среде. – Режим доступа : <http://66.102.9.104/search?q=cache:dVBmispis7EJ:www.pobeda.ru/content/view/2067+%D0%B2%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%...>
7. Блехшміт Е. Збереження індивідуальності. Дані ембріології людини / Е. Блехшміт. – Львів : Вид-во УКУ, 2003. – 118 с.
8. Коллонтай А. М. Семья и коммунистическое государство / А. М. Коллонтай. – М., 1920. – С. 20.
9. Петровский Н. Секретный удар / Н. Петровский. – Режим доступа : http://www.nextpresident.ru/index.php?option=com_content&task=view&id=1020&Itemid=17
10. Обухов М. Что такое аборт? / М. Обухов, Г. Рудыкин. – Режим доступа : <http://209.85.135.104/search?q=cache:XnhnMiNWhxwJ:life.orthomed.ru/zhizn/aborti>
11. Лунгвиц К. Экономические и социальные проблемы рождаемости в ГДР / К. Лунгвиц // Проблемы народонаселения ; за ред. Д. И. Валентея, В. В. Бодровой. – М. : Прогресс, 1977. – С. 171.
12. Кваша А. Я. Типы воспроизводства населения в странах Латинской Америки / А. Кваша // Проблемы народонаселения и социально-экономическое развитие стран Латинской Америки ; отв. ред. В. В. Вольский. – М., 1971. – С. 35.
13. Гаврилова Т. С. Некоторые аспекты взаимосвязи демографических и экономических процессов в Чили / Т. С. Гаврилова // Проблемы народонаселения и социально-экономическое развитие стран Латинской Америки ; отв. ред. В. В. Вольский. – М., 1971. – С. 170.
14. Вестофф Ч. Ф. Население развитых стран / Ч. Ф. Вестофф // Проблемы народонаселения. О демографических проблемах стран Запада ; под ред. Д. И. Валентея, А. П. Судоплатова. – М. : Прогресс, 1977. – С. 41–55.
15. ООН призывает власти Марокко исключить аборт из ряда уголовных преступлений. – Режим доступа : http://www.cmserver.org/6/419_1.htm
16. Швейцария. Комитет ООН вновь призывает к легализации аборт. – Режим доступа : http://www.cmserver.org/6/443_1.htm
17. ООН настаивает на том, чтобы Непал быстрее начал осуществлять закон о легализации аборт. – Режим доступа : <http://www.cmserver.org/6/3index.htm>
18. Геоцинтов А. Н. Демографические вопросы и проблема аборт в России / А. Н. Геоцинтов. – Режим доступа : <http://216.239.59.104/search?q=cache:Uh7fgK2oVIUJ:www.church.by/resource/Dir0302/Page1090.html+%D0%B2%D0%BE...>
19. Сенат амереканского штата Южная Каролина ведет борьбу с абортами. – Режим доступа : http://209.85.135.104/search?q=cache:hNc11_N8JsIJ:orthomed.ru/news.php%3Fid%3...
20. Водовозов А. Секс: чему учат в школе / А. Водовозов. – Режим доступа : <http://www.materinstvo.ru/art/1079/>
21. США: Подростки все чаще отдают предпочтение целомудрию. – Режим доступа : <http://www.demographia.ru/razdel/index.html?idR=20&idArt=149>
22. Петровский М. Революция чистых сердец / М. Петровский // Любите друг друга. Дайджест журнала Miłujcie się. – Poznań, 2005. – С. 16–17.
23. В США прошел ежегодный Марш за жизнь. – Режим доступа : <http://www.cmserver.org/6/3index.htm>
24. Церкви Америки отметят годовщину легализации аборт как день национальной трагедии. – Режим доступа : <http://www.cmserver.org/6/3index.htm>
25. Среди подростков США снизился уровень беременности и аборт. – Режим доступа : http://www.cmserver.org/6/348_1.htm
26. ООН попросила поляков разрешить аборт. – Режим доступа : http://www.cmserver.org/6/426_1.htm
27. Президент Никарагуа подписал закон о запрещении аборт. – Режим доступа : http://www.demographia.ru/articles_N/index.html?idR=24&idArt=646

28. *Kapellari E.* Europa 2001. Nadzieje, doświadczenia, wyzwania / E. Kapellari // *Moralny fundament Europy czyli o cywikizację życia* ; Mat. sympozjum "O solidarność rodziny narodów Europy", 13-14 maja, 2001 r. – Lublin, 2002. – S. 157–168.

29. *Styczeń T.* Moralny fundament Europy czyli o cywikizację życia / T. Styczeń, S. Majdański, C. Ritter // *Moralny fundament Europy czyli o cywikizację życia. mat. sympozjum "O solidarność rodziny narodów Europy"*, 13-14 maja, 2001 r. – Lublin, 2002. – S. 71–89.

30. *Heydecker J., Leeb J.* Trzecia Rzesza w świetle Norymbergi – bilans tysiąclecia / J. Heydecker, J. Leeb. – Warszawa : KiW, 1979. – S. 391.

31. *Habowski M.* ONZ w świetle polskiej prasy katolickiej po 1989 r. / M. Habowski. – Режим доступу : <http://www.kns.gower.pl/knp/onz.htm>

32. *Habowski M.* Problematyka demograficzna na łamach prasy katolickiej w Polsce / M. Habowski. – Режим доступу : <http://www.kns.gower.pl/knp/demografia.htm>

33. *Women on Waves Abortion laws Worldwide.* – Режим доступу : <http://www.womenwaves.org/set-1020.245-en.html>

34. *Polacy szanują życie od poczęcia!* – Режим доступу : http://www.prolife.com.pl/serwis/pass.php?strona=_actionnewsczytnik&stronanews=...

35. *Apel do sumień europejskich parlamentarzystów.* – Режим доступу : http://www.prolife.com.pl/serwis/pass.php?strona=_actionnewsczytnik&stronanews=...

36. *Pomożemy kobietom.* – Режим доступу : http://www.prolife.com.pl/serwis/pass.php?strona=_actionnewsczytnik&stronanews=...

Nazar N.O. The international realization's experience of the demographical policy.

The analysis of the moral and social mechanisms of the demographical policy are made in the article which have been implemented and some mechanisms are gradually being implemented in some countries of the world union, which are directed in the keeping of the own gene-backcloth, and it is worth adopting in Ukraine, as effective way of the gradual outcome from the demographical crisis

Key words: ageing of the population, demographical crisis, demographical policy, education, level of the birth-rate, moral-social state of the society, social policy, the family's planning, traditional values.

Назар Н.О. Международный опыт реализации демографической политики.

Рассмотрены морально-социальные механизмы демографической политики, которые внедряются в некоторых странах мирового сообщества, направленные на сохранение собственного генофонда, как эффективный способ постепенного выхода из демографического кризиса.

Ключевые слова: демографический кризис, демографическая политика, морально-эмоциональное состояние общества, образование, планирование семьи, уровень рождаемости, социальная политика, старение населения, традиционные ценности.